

ХАУЪРД ЛЪВКРАФТ ЦВЕТЪТ ОТ КОСМОСА

Част 0 от „Митът за Ктулу“

Превод от английски: Любомир Николов, 1991

chitanka.info

На запад от Аркхам се извисяват стръмни хълмове, прорязани от долини с непроходими дъбрави, в които брадвата никога не е отваряла просека. Дърветата се скланят под странни ъгли из тесните усойни клисури, където се стичат поточета, невидели слънчев лъч. На по-полегатите склонове стърчат ферми, чиито обрасли с мъх постройки сякаш вечно размишляват за древните тайни на Нова Англия, сгущени на завет под високите скални стени; днес всичко е запустяло, широките комини се рушат малко по малко и стените от нерендосани дъски се издуват застрашително под хлътналите покриви.

Някогашните им обитатели са ги напуснали, а пришълците не обичат да живеят по тези места. Канадски французи, италианци и поляци са опитвали да се заселят, ала не след дълго всички си отивали. Онова, което ги е прогонило, не може да се види, чуе или докосне, то само се усеща. Местността е пагубна за въображението и не навява спокойни сънища. Навярно това е причината да я отбягват пришълците, тъй като старият Ами Пиърс никога не им е разказвал спомените си от „странните дни“. Ами, който от години не е с всички си, единствен е останал там и единствен дръзва да говори за странните дни; осмелява се, защото домът му е съвсем близо до откритите нивя и оживените пътища около Аркхам.

Някога през хълмовете и долините е имало път, пресичащ по права линия ожарените земи; по-късно хората престанали да го използват и изградили нов, с широк завой на юг. Останките от този път се срещат и до днес сред избуялите плевели; част от тях ще се съхрани и когато половината долини бъдат залени от новото водохранилище. Тогава мрачните гори ще изчезват и ожарените земи ще задремат под сините води, чиято повърхност ще отразява небето и ще искри под слънчевите лъчи. Тайните на странните дни ще се слоят с тайните на бездната, с недостъпната мъдрост на прастария океан и всички загадки на първичния свят.

Когато тръгнах към хълмовете и долините, за да съставя карта на бъдещото водохранилище, узнах, че ония места са прокълнати. Казаха ми го в Аркхам; но тъй като градът е много стар и пълен с легенди за вещици, приписах проклятието на бабешки приказки, предавани векове наред от поколение на поколение. Изразът „ожарени земи“ ми се стори твърде мелодраматичен и се питах как ли е попаднал в преданията на местните пуритани. Но когато видях на запад хаоса от

клисури и склонове, забравих за всичко освен древната им загадка. Бе утро, но сенките не напускаха тия места. Дърветата растяха нагъсто и дънерите им бяха далеч по-дебели, отколкото се полага за една нормална гора в Нова Англия. Над мрачните пътеки тегнеше плътна тишина, а меката почва бе покрита с дебел слой влажен мъх и прогнили от години листа.

По откритите места покрай стария път и из диплите на хълмовете се гушеха малки ферми. Някои бяха съхранили всичките си постройки, други — само една-две, от трети едва се забелязваше самотен комин или яма от полузатрупано мазе. Полята обрастваха с бурени и трънаци, диви животни се прокрадваха из храстите. Над всичко това витаеше дух на тревожно униние; долавяха се нотки на уродлива нереалност, сякаш бе изменен някакъв основен елемент от перспективата или светлосянката. Вече не се учудвах, че пришълците отказвали да останат в тази местност, която не бе създадена за спокоен сън. Тя прекалено приличаше на рисунка от Салватор Роза или на илюстрация към фантастична приказка.

Ожарените земи обаче се оказаха още по-страшни. Разпознах ги от пръв поглед в една просторна долина, защото никое друго название не пасваше по-точно на тия места, както и никоя друга местност не би носила по-удачно име. Сякаш поетът^[1] го е изписал, след като е видял тукашната пустош. Навярно е съсипана от пожар, казах си аз, гледайки нататък; ала тогава защо вече нищо не бе поникнало върху тези два хектара сив пущинак, разпрострян под небето като огромно петно от разяждаща киселина сред ливадите и горите? Основната част беше северно от стария път, но тук-там засягаше терена на юг от него. Изпитвах странно нежелание да се доближа до петното; накрая обаче се принудих да го сторя, защото работата ми налагаше да мина оттам. По цялата територия нямаше и следа от растителност; всичко беше покрито с фин сивкав прах, който сякаш изобщо не се надигаше от поривите на вятъра. Дърветата наоколо бяха болнави и изродени; няколко сухи дънера стърчаха или се валяха до границата. Докато крачех забързано напред, забелязах отдясно куп камъни и тухли до полусрутен комин и останки от мазе, както и зеещия черен отвор на кладенец, чиито застояли изпарения придобиваха странни отенъци под слънчевата светлина. В сравнение с това място, гъстите гори по отсрещния склон ми се сториха приятни и вече не се учудвах на

боязливата мълга сред жителите на Аркхам. Из околностите не видях нито къщи, нито развалини; изглежда, мястото открай време беше уединено. Привечер не посмях да пресека повторно зловещата пустош и за да се прибера в града, заобиколих по новия южен път. Кой знае защо ми се искаше вятърът да докара облаци и пустотата на небесната бездна изпълваше душата ми с неясно безпокойство.

Вечерта поразпитах неколцина аркхамски старци за ожарените земи и за смисъла на израза „странните дни“, който мнозина процеждаха неохотно през зъби. Не получих задоволителен отговор; изясних обаче, че загадката далеч не е толкова древна, колкото предполагам. Не ставаше дума за някаква стара легенда, а за събития, протекли пред очите на същите тези хора малко след 1880 година. Цяло семейство изчезнало или било избито. Събеседниците ми не желаеха да уточняват подробностите и тъй като всички препоръчваха да не се вслушвам в смахнатите приказки на стария Ами, още на следващата сутрин отидох да го посетя, след като бях разбрал, че живее сам в една разнебитена барака точно там, където гората се сгъстява. Старата къщурка бе взела да излъчва нездравата миризма, характерна за прекалено отдавна построените сгради. Наложих се дълго да чукам, додето събудя стария Ами Пиърс, и когато той се дотътри на прага, усетих, че не се радва много на посещението. Не беше толкова престарял, колкото очаквах, но постоянно свеждаше поглед надолу; раздърпаните дрехи и бялата брада му придаваха морен и зловещ вид.

Като не знаех как да го заприказвам, престорих се, че идвам да поговоря за топографските си задачи и зададох няколко въпроса за местността. Старецът беше много по-интелигентен и начетен, отколкото наемкваха хората; още преди да се усетя, той бе схванал темата по-ясно от другите ми местни събеседници. Не приличаше на селяните, които познавам от местата, където съм строил язовири. Не възразяваше против плановете да бъдат унищожени много квадратни километри гори и ливади, може би защото къщурката му се намираше извън очертанятията на бъдещото езеро. Напротив, прояви огромно облекчение, узнавайки за съдбата на мрачните древни долини, из които бе бродил цял живот. По-добре да са под водата, заяви той; да, по-добре да са под водата след всичко станало през странните дни. След това предисловие дрезгавият му глас спадна до глух шепот и той се

приведе напред, подчертавайки важността на думите си с разтреперан показалец.

Така чух цялата история и докато пресекливиат старчески глас излагаше несвързания си разказ, неведнъж потръпнах въпреки лятната жега. Често се налагаше да прекъсвам отклоненията на разказвача, да доизяснявам разни научни подробности, които западащата му памет бе съхранила механично, без да ги разбира, и да допълвам празнините, когато чувството му за логика и връзка сякаш се губеше. След като го изслушах, разбрах защо вече не е с всички си и защо хората от Аркхам избягват да говорят за ожарените земи.

Побързах да се прибера в хотела преди смрачаване, защото се боях да видя изгрева на звездите над голото поле. На другия ден се върнах в Бостън и си подадох оставката. Не бих могъл да навляза повторно в лабиринта от мрачни гори и клисури, да застана отново срещу сивото поле, където черният кладенец зееше край купа тухли и камъни. Не след дълго ще се издигне стената на баража и старинните тайни ще задремат завинаги под дълбоките води. Но мисля, че дори и тогава не бих се осмелил да посетя местността нощем, особено когато в небето блестят зловещите звезди; и за нищо на света не бих пил вода от новото водохранилище на Аркхам.

Според Ами Пиърс всичко започнало от метеорита. Дотогава нямало никакви легенди и даже по времето на съдебните процеси срещу вещици тия западни гори вдъхвали по-малко страх, отколкото островчето Мискатоник, където дяволът свиквал свитата си около странен каменен олтар, по-древен от индианските племена. Издъбравите не бродели призраци и фантастичният им сумрак не вдъхвал никому тревога до идването на странните дни. После онзи бял облак изникнал ненадейно посред пладне, в небето отекнала поредица от взривове и над долината сред горите се издигнал димен стълб. Привечер цял Аркхам вече знаел, че огромен камък паднал от небето и се забил в земята точно до кладенеца във фермата на Наюм Гарднър — близо до спретнатата белосана къщичка и плодородните градини на онова място, което по-късно щяло да се превърне в ожарени земи.

Наюм лично отишъл в Аркхам да съобщи новината, а пътят я споделил и с Ами Пиърс. По онова време Ами бил четиридесетгодишен и всички тия странни събития се запечатали дълбоко в паметта му. На следващия ден заедно с жена си той

съпроводил тримата професори от Мискатоникския университет, които дошли да видят удивителния пришълец от междупланетните пространства, и всички се зачудили защо Наюм го наричал „грамаден“.

Фермерът твърдял, че камъкът се е смалил, и сочел за доказателство кафявия куп изхвърлена пръст и обгорената трева близо до стария кладенец в двора; учените обаче отвърнали, че камъните не се смаяват. Метеоритът все още съхранявал високата си температура, а по думите на Наюм, през нощта излъчвал слабо сияние. Професорите го ударили няколко пъти с геоложко чукче и открили неговата необичайна мекота — толкова мек, че бил едва ли не пластичен. Вместо да го трошат, наложило се да дълбаят, за да отделят образец, който отнесли в университета за изпробване с различни химикали. Тъй като и малкото късче отказвало да изстине, трябвало да го сложат в една кофа, взета назаем от кухнята на Наюм. На връщане спрели да си починат в къщата на Ами и доста се замислили, когато мисис Пиърс забелязала, че образецът се смаява и прогаря дъното на кофата; дребничък изглеждал наистина, но навярно били взели по-малко, отколкото трябвало.

На другия ден — това ставало през юни 1882 година — професорите се върнали силно развълнувани. Минавайки пред къщата на Ами, те му разказали колко странно било поведението на образца и как се изпарил, когато го сложили в стъклена колба. Стъклото също се изпарило и учените говорели за необясним афинитет между силиция и загадъчния камък. В отлично екипираната лаборатория той се държал по най-невероятен начин: не проявявал реакция и не отделял никакъв газ при нагриване с пламък; оказал се безчувствен към разтварящото действие на боракса; даже температурата на оксиженовата горелка не можела да го изпари. Сложен върху наковалнята, той се проявил като много ковък материал, а в тъмнината излъчвал добре забележимо сияние. Упоритото му нежелание да изстине скоро развълнувало целия университет; при нагриване пред спектроскопа излъчвал светли ивици, нямащи нищо общо с цветовете на нормалния спектър, и учените възбудено говорели за нови елементи, невероятни оптични свойства, накратко — обичайните приказки на смаяните учени при среща с неизвестното.

Държан в тигел поради високата си температура, камъкът бил изпробван с най-различни реактиви. Водата и солната киселина не му

подействали. Азотната киселина и дори царската вода само съскали и кипели около жарката му неуязвимост. Ами трудно си спомняше тези подробности, но разпозна имената на някои разтворители, когато взех да ги изброявам по ред. Използвали амоняк, сода каустик, спирт, етер, въглероден бисулфит и още десетина химикали; теглото на камъка намалявало равномерно и температурата като че спадала с времето, но в разтворителите не се забелязвала никаква промяна, която да покаже, че са засегнали образеца. Несъмнено било само едно — че имат работа с метал. Доказвали го преди всичко магнитните му свойства; след обработката с киселина някои наблюдатели твърдели, че различават следи от линиите на Видменщетен, характерни за метеоритното желязо. След като материалът поизстинал, опитите продължили в стъклени колби и пак в колба събрали всички късчета, останали от първоначалния образец след множеството експерименти. На другия ден и стъклото, и фрагментите били изчезнали, оставяйки само обгоряла следа върху дървената лавица.

Професорите разказали всичко това на Ами пред прага на дома му; той ги придружил, за да огледа още веднъж каменния пратеник на звездите, но този път жена му си останала вкъщи. Метеоритът очевидно се бил смалил — вече и предпазливите учени не се съмнявали в очите си. Около свиващата се тъмна маса край кладенеца имало празно пространство; само за един ден диаметърът на камъка бил спаднал от два и половина на два метра. Още бил горещ и учените любопитно оглеждали повърхността му, докато отделяли с чук и длето ново, по-голямо парче. При изтръгването му те задълбали доста навътре и установили, че центърът на метеорита не е еднороден.

Разкрила се повърхността на някакво цветно топче, вградено в околното вещество. Цветът му, близък до някои ивици от удивителния спектър на метеорита, не се поддавал на описание — нарекли го „цвят“ само по аналогия. Лъскавата обвивка на топчето изглеждала крехка и куха. Единият от професорите я чукнал малко по-рязко и тя се строшила със сух пукот. Отвътре не излетял никакъв газ и топчето изчезнало без друга следа освен сферична празнина с диаметър около осем сантиметра; учените единодушно решили, че с постепенното изчезване на камъка ще се разкрият и други топчета.

Хипотезата се оказала погрешна; след като дълго и безрезултатно дълбали метеорита в търсене на нови сфери, учените се оттеглили с

втория образец, който в лабораторията се държал също тъй отчайващо, както и предишният. Бил почти пластичен, излъчвал топлина, магнетизъм и леко сияние, донякъде се охлажда в концентрирани киселини, имал непознат спектър, във въздуха се изпарявал, взаимно се унищожавал със силициевите съединения, но освен изброените свойства не проявявал никаква друга характеристика и в края на опитите учените се видели принудени да признаят, че не могат да го класифицират. Няма нищо общо с нашата планета — бил къс от някакъв странен свят и като такъв се подчинявал на неразбираеми закони.

Същата нощ налетяла буря и когато професорите се върнали на другия ден, във фермата ги очаквало горчиво разочарование. Метеоритът трябва да е имал особени електрически свойства, защото по думите на Наюм „привличал светкавиците“ с необяснимо упорство. Само за един час фермерът видял шест мълнии да се стоварват в двора му, а когато бурята престанала, край стария кладенец вече нямало нищо, освен полузатрупана яма с неравни краища. Напразно разравял пръстта и професорите лично се убедили в пълното изчезване на метеорита. След този провал им оставало само да се върнат в лабораторията и да продължат опитите с втория образец, грижливо съхраняван в оловно ковчеже. Фрагментът изтраял още седмица, но така и не узнали нещо съществено. Накрая изчезнал без остатък и след време професорите почнали да се съмняват дали изобщо са го виждали, или само са сънували този загадъчен отломък от незнайните космически бездни, този самотен и странен пратеник от други вселени и други царства на материя, сила и гравитация.

Разбира се, аркхамските вестници вдигнали голям шум около произшествието и университетското участие в него. Редакторите им идвали да вземат интервюта от Наюм Гарднър, пристигнал дори репортер на един всекидневник от Бостън и фермерът бързо се превърнал в местна забележителност. Бил на около петдесет години, мършав и добродушен; заедно с жена си и тримата си сина се изхранвал от нивите в долината. Често се срещал с Ами, съпругите им си ходели на гости и Ами го бе запомнил само с добро. Твърде горд от спечелената местна слава, през следващите седмици Наюм често разказвал за небесния камък. Юли и август били много горещи и той косял упорито четирите хектара ливада от татък Чапмановия ручей.

Работата го изморявала повече от друг път и Наюм си казвал, че почват да му натежават годините.

После дошло време за жътва и бране на плодовете. Ябълките зреели бавно и Наюм се кълнял, че никога не е виждал такова изобилие в овощните си градини. Плодове с феноменални размери и необикновен блясък отрупвали клоните толкова нагъсто, че стопанинът поръчал още няколко бъчви за бъдещата реколта. Но когато узрели, той преживял тежко разочарование — въпреки цялото им великолепие и измамна сочност, нито един не ставал за ядене. Към чудесния вкус на ябълките и крушите се примесвала отвратителна горчивина, тъй че още първата хапка пораждала погнуса. Същата беда сполетяла пъпешите и доматиите и Наюм с болка на сърцето разбрал, че реколтата му е загубена. Схващайки веднага връзката между двата случая, той заявил, че метеоритът е отровил почвата, и се благодарил на Бога, че по-голямата част от нивите са нагоре по склона, близо до пътя.

Зимата подранила и била много студена. Ами срещал Наюм все по-рядко и забелязал, че съседът му изглежда угрижен. Цялото семейство се откъсвало от света — почти не посещавали църковните служби и селските празници. Никой не можел да си обясни причината за тази затвореност и меланхолия, ала всички обитатели на фермата неколkokратно признавали, че не са добре със здравето и усещат неясен смут. Наюм бил по-точен, като споделял, че го тревожат някои следи в снега. Ставало дума за обичайните дири на катерички, зайци и лисици; угриженият фермер обаче се кълнял, че има нещо странно във формата и разположението им. Не споменавал подробности, но изглежда смятал, че не подходжат нито на анатомията, нито на навиците на тия животни.

Ами не обръщал внимание на подобни приказки, докато не му се случило една нощ на връщане от Кларкс Корнър да мине пред къщата на Наюм с шейната си. В лунната светлина видял как един заек пресича пътя и прекомерно дългите скокове на зверчето не се понравили нито на Ами, нито на коня. Всъщност само твърдата му ръка попречила на коня да се разбеснее. От тази вечер Ами се вслушвал по-внимателно в разказите и се питал защо ли сутрин кучетата му изглеждат толкова потиснати — вече почти не смеели да лаят.

През февруари синовете на МакГрегор от Медоу хил, по време на лов за мармоти, убили недалеч от дома на Гарднър някакво твърде странно животно. Телесните му пропорции изглеждали леки, но неописуемо изменени; колкото до главата — никой никога не бил виждал муцуна на мармот с подобно изражение. Сериозно изплашени, младежите захвърлили трупа на зверчето, така че селяните узнали за него само от нелепия им брътвеж. Но вече нямало съмнение, че конете се подплашвали около фермата на Наюм и това дало основа за цяла поредица от легенди.

Хората твърдели, че в околностите на фермата снегът се топи по-бързо от всяко друго място, а в началото на март магазинчето на Потър в Кларкс Корнър станало арена на оживен спор. Сутринта Стивън Райе бил минал с каручката си край къщата на Гарднър и близо до горичката отвъд пътя видял изникнали от калта множество бурени, наричани „вонящо зеле“. За пръв път ги виждал толкова грамадни, а цветът им бил направо неописуем. Имали чудовищна форма и даже конят се стреснал от миризмата, която според Стивън не напомняла нищо познато. До вечерта мнозина се изредили да гледат изродената растителност; всички били единодушни, че подобни бурени не могат да виреят в нормална земя. Пак се заговорило за погубената миналогодишна реколта и плъзнал слух, че нивите на Наюм са отровени. Естествено, виновен бил метеоритът; като си спомнили, че професорите от университета смятали камъка за странен, неколцина фермери отишли да им опишат положението.

Един ден учените посетили Наюм; не били обаче доверчиви към фантастичните разкази и местния фолклор, а в изводите си проявили крайна сдържаност. Вярно, растенията изглеждали много странни, но вонящото зеле винаги си е повече или по-малко странно по форма и цвят. Възможно било някоя минерална съставка от метеорита да е проникнала в почвата; дъждовете скоро щели да я отмият. Що се отнася до ненормалните следи и подплашените коне, то това си било чиста легенда, породена от падането на небесния камък. Сериозни хора като тях не се занимавали с подобни бабини деветини, тъй като суеверните селяни приказват и вярват каквото им хрумне. По тази логика през цялото времетраене на странните дни учените надменно странели от невежите селяци. Едва след година и половина, когато полицията предала за анализ две стъкленици с прах, един от тях си

спомнил, че чудноватият цвят на вонящото зеле силно напомнял една от светлите ивици в спектъра на метеорита, както и неописуемия оттенък на вграденото в него кълбо. Образците от праха отначало излъчвали подобен спектър, но по-късно загубили това свойство.

Около фермата на Гарднър дърветата напъпили преждевременно. Нощем се люшкали страховито при всеки полъх на вятъра. Вторият син на Наюм, петнайсетгодишният Тадеус, се кълял, че клоните се клатят и в пълно затишие, ала даже най-запалените любители на слуховете отказвали да му вярват. И все пак из въздуха наистина витаело напрежение. Всички в семейството придобили навика да се ослушват крадешком, макар че не можели да уточнят какъв шум дебнат. Напрегнатото им изражение се появявало в моменти, когато сякаш отчасти губели разсъдък. За беда, седмица подир седмица тия мигове зачестявали, докато накрая хората взели да шушукат, че цялото семейство се е побъркало. Когато разцъфнали първите потайничета, окраската им също била необикновена — не точно като цвета на вонящото зеле, но все пак по-близка до него, отколкото до всеки познат оттенък. Наюм отнесъл няколко стръка в Аркхам и ги показал на главния редактор на „Газет“; онзи достоен мъж обаче се задоволил само да напише хумористична статия, в която осмивал беззлобно суеверните стракове на селяците. Наюм бил допуснал грешката да разкаже на тесногърдия гражданин за неестествено едрите червени пеперуди и тяхното поведение след разцъфването на потайничетата.

През април селяните сякаш обезумели и престанали да пътуват по шосето край фермата, което по-късно щяло да бъде напълно изоставено. Плашела ги околната растителност. Всички овошки разцъфтели в странни багри; по каменистата почва на двора и из съседната ливада поникнали неவிждани растения, които само опитен ботаник би могъл да свърже с обичайната местна флора. Само тревата и листата все още съхранявали нормалния си зелен цвят; навсякъде другаде царували варианти на един основен болнав оттенък, различен от всички познати цветове. Тия краски сякаш били познати на Ами и семейство Гарднър — напомняли им крехката сфера от метеорита. Наюм разорал и засял четирите хектара ливади и нивите по хълма, но не пипнал терена около къщата; знаел, че ще е безполезно, и се задоволил с надеждата лятната растителност да извлече от почвата всичката отрова. Напоследък очаквал всевъзможни бедни; бил свикнал с

чувството за близостта на нещо непознато, което всеки момент може да се появи. Естествено, дълбоко го засегнал фактът, че съседите отбягват неговия дом, но жена му страдала още повече. Момчетата го понасяли по-леко, защото всеки ден ходели на училище; все пак ключките неизбежно им вдъхвали страх. Най-много се тревожел чувствителният и деликатен Тадеус.

През май налетели насекомите; фермата на Наюм се превърнала в същински кошмар от пълзящи и бърмчащи твари. Видът и движението на повечето от тях се отклонявали от нормата; нощните им нрави опровергавали всичко известно дотогава. Всички в семейство Гарднър привикнали да будуват по Цели нощи и да се озъртат непрестанно, дебнейки незнайно какво. Пак по това време се съгласили, че Тадеус е прав за дърветата. Мисис Гарднър забелязала явлението първа след сина си, докато гледала през прозореца в лунната нощ към издутите клони на близкия клен. Те несъмнено се движели въпреки пълната липса на вятър. Може би от сока. Във всяко растение имало нещо странно. Ала следващото откритие не било направено от семейство Гарднър. Привикването било притъпило сетивата им, тъй че онова, което не можели да видят, забелязал един боязлив търговски пътник от Бостън, който без да подозира за местните легенди, минал една нощ с кабриолета си през околностите. "Аркхамският Газет" посветил на разказа му няколко кратки реда и именно от вестника всички фермери, включително и Наюм, узнали за станалото. Нощта била тъмна, фенерите на кабриолета едва мъждукали, но около една ферма в долината, която по описанието всички познали като фермата на Гарднър, мракът не изглеждал толкова гъст. Сякаш бледо, но ясно доловимо сияние пропивало цялата растителност — треви, листа и цветя, а от време на време отделен фрагмент от тази фосфоресцираща светлина се прокрадвал край хамбара в двора.

Дотогава ливадите изглеждали незасегнати; кравите пасели на воля около къщата. Но към края на май млякото взело да се разваля. Наюм отвел добитъка към по-високите пасища и всичко се оправило. Не след дълго в тревата и листата се проявили отчетливи изменения — зеленината посивявала и ставала учудващо крехка. Вече единствено Ами навестявал Наюм, а и неговите посещения били все по-редки. Когато свършила учебната година, семейството се оказало буквално откъснато от света; понякога се налагало да разчитат на Ами за

покупките от града. Всичките страдали от някаква странна физическа и духовна дегенерация, затова хората не се изненадали от вестта, че мисис Гарднър е полудяла.

Това станало през юни, почти година след падането на метеорита; бедната жена започнала да крещи, че вижда из въздуха неописуеми неща. В бълнуването си не изричала почти никакви определени названия, а само глаголи и прилагателни. Разни неща мърдали, летели, преобразявали се; в ушите ѝ звънтели вибрации, които не били точно звуци. Нещо ѝ изтръгвали... нещо прониквало в нея... някой трябвало да я отърве от него... нищо не било неподвижно нощем... стените и прозорците се местели... Наюм не я пратил в лудница; докато била безвредна за себе си и околните, той я оставил да броди из къщата, дори след като лицето ѝ почнало да се променя. Но когато децата взели да се плашат, когато Тадеус едва не припаднал от заплашителните гримаси на майка си, фермерът решил да я затвори в мансардата. През юли тя вече била престанала да говори и се влачела на четири крака; преди края на месеца Наюм си втъпил нелепата идея, че жена му слабо сияе в мрака, досуц като растенията.

Малко преди това били избягали четирите коня. Събудени от нещо незнайно през нощта, те цвилели ужасно и се блъскали из обора. Изглежда, нямало начин да ги успокоят и когато Наюм отворил вратата, животните хукнали навън като подплашени елени. Наложило се цяла седмица да дирят следите им, а когато ги открили, станало ясно, че конете са обезумели, и нямало друг изход, освен да ги застрелят. За прибирането на сеното Наюм взел назаем едно от добичетата на Ами, но скоро разбрал, че конят не иска да приближава до плевнята. Скачал, цвилел, запъвал се, тъй че в крайна сметка трябвало да го оставят на двора, докато мъжете дърпали на ръка тежката каруца, за да могат да я разтоварят с вили. През цялото това време растителността ставала все по-сива и крехка. Посивявали даже цветята със странни багри и безвкусните спаружени плодове. Сиви и безформени израствали богородичките и златничетата в предния двор; розите, циниите и ружите били толкова ужасяващи, че Дзенас, най-големият син на Наюм, ги изкоренил безмилостно. Пак по това време измрели чудовищните насекоми, включително и пчелите, които напуснали кошерите и изчезнали в гората.

През септември растителността бързо се разпаднала на сивкав прах; Наюм се изплашил, че дърветата може да загинат преди почвата да се изчисти от отровата. В пристъпи на буйство жена му крещяла тъй страшно, че той и синовете му живеели в постоянно нервно напрежение. Отбягвали да се срещат със съседите, а когато отново започнала учебната година, децата предпочели да си останат у дома. При едно от редките си посещения Ами открил, че водата от кладенеца вече не е добра за пиене. Имала някакъв неопределен противен вкус, нито блудкав, нито солен, и Ами посъветвал приятеля си да издълбае нов кладенец, докато почвата се възстанови. Наюм обаче не се вслушал в съвета, защото вече бил безразличен към странните и неприятни събития. И той, и синовете му продължили да пият замърсената вода със същата механична апатия, с която предъвквали оскъдните си, зле сготвени обеда и вършели неблагоприятната селска работа. Изпълвала ги тъпа покорност, сякаш крачели в някакъв друг свят между две редици безименни стражи към неминуема и добре позната гибел.

Тадеус полудял през септември, след едно ходене до кладенеца. Бил отишъл натам с кофа, а се завърнал без нея, като крещял, жестикулирал, от време на време се заливал в безумен смях и тихичко бърбел за „цветовете, които мърдат долу във водата“. Двама луди в семейството вече били прекалено много, ала Наюм не губел кураж. През първата седмица оставил момчето на свобода, докато взело да се препъва и да се наранява; после го затворил в мансардната стаичка срещу майка му. Крясъците, които двамата си разменяли през вратите, ужасявали всички и най-вече малкия Мъруин; детето си въобразявало, че те разговарят на някакъв страшен, неземеен език. Горкото било надарено с прекомерно въображение и тревогата му нараснала, когато останало без досегашния си любим другар в игрите.

Почти по същото време започнал да измира добитъкът. Кокошките бързо посивявали и издъхвали; съсухреното им месо воняло. Свинете затлъстели неимоверно, после изведнъж взели да се променят по отвратителен и необясним начин. Естествено, месото им било негодно за употреба и Наюм се чудел откъде да дири помощ. Нито един селски ветеринар не искал да припари до фермата, а докторът от Аркхам бил явно озадачен. Свинете също придобивали сивкав цвят и преди да умрат, буквално се разпадали на парчета, а

очите и зурлите им се обезобразявали — нещо особено странно, тъй като никога не били хранени със заразени растения. Необяснима болест сполетяла и кравите. Части от телата им, а понякога и целите животни, се съсухряли уродливо; в последната фаза — завършваща винаги със смърт — плътта им посивявала и се разпадала както при свинете. Не можело да става дума за отравяне, всичкият засегнат добитък се намирал в затворени обори. Не било и вирус, предаван чрез ухапване на хищен звяр — кое нормално животно би могло да мине през здрава врата или стена? Трябвало да е естествена болест, но никой не знаел коя болест може да има тъй ужасни резултати. Когато настанало време за жътва, във фермата не останала нито една живинка — добитъкът и домашните птици измрели; една нощ трите кучета избягали и повече не се мярнали. Петте котки изчезнали много по-рано, но никой не обръщал внимание на това — мишките, изглежда, също били напуснали фермата, пък и само мисис Гарднър държала на котките.

На 19 октомври Наюм се дотърлил до къщата на Ами с тъжната вест, че Тадеус е умрял неизвестно от какво. Бащата бил изкопал гроб в малкото семейно гробище зад имението и положил там онова, което намерил в таванската стаичка. Нямало начин смъртта да е дошла отвън, защото дървените решетки на тясното прозорче и ключалката на вратата били непокътнати. Макар да тръпнели от страх, съпрузите Пиърс утешили, както можели, клетия човечец. Безименен ужас витаел над хората от рода Гарднър и над всичко, което докосвали, самото присъствие на един от тях сякаш носело полъх от дъното на преизподнята. Ами твърде неохотно съпроводил Наюм до фермата и сторил каквото му било по силите, за да успокои истеричните ридания на малкия Мъруин. Дзенас не се нуждаел от утеха. От известно време той по цял ден се взираше безизразно в пустотата или покорно изпълнявал заповедите на баща си; Ами помислил, че съдбата е била милосърдна към него. Понякога лудата от мансардата отвръщала с приглушени вопли на пронизителните писъци на Мъруин; забелязвайки въпросителния поглед на гостенина, Наюм обяснил, че жена му става все по-немощна. Привечер Ами настоял да си върви — даже и дружбата не можела да го удържи на това място, където растенията започвали да излъчват бледо сияние и дърветата се люшкали без никакъв вятрец. За щастие той бил лишен от

въображение. Но въпреки това преживяното поразмътило разсъдъка му, а ако можел да обмисли и свърже всички тия поличби, сигурно щял да полудее окончателно. По здрач той поел към къщи, изпроводен от ужасните крясъци на лудата и детето.

Три дни по-късно Наюм нахълтал призори в кухнята на Ами и в отсъствието на стопанина съобщил нова страшна вест на парализираната от ужас мисис Пиърс. Този път бил изчезнал малкият Мърюин. Късно вечерта бил тръгнал към кладенеца с кофа и фенер и повече не се върнал. От известно време съвсем не владеел нервите и постъпките си. Пищял от всяка дреболия. В тъмното от двора долетял отчаян вик, но още преди бащата да отвори вратата, детето било изчезнало. Никаква следа от светлина и от Мърюин. Отначало Наюм помислил, че кофата и фенерът също са изчезнали, но когато по изгрев слънце се връщал от напразното търсене из ливадите и горите, открил край кладенеца два странни предмета. Една безформена, полуразтопена желязна буца донякъде напомняла фенера; до нея се търкаляли останките от кофата — дръжка и изкривени железни обръчи. Наюм се губел в догадки; мисис Пиърс не знаела какво да мисли, а когато Ами се прибрал и изслушал разказа, той също не можал да предложи хипотеза. Мърюин бил изчезнал и нямало смисъл да съобщават на останалите фермери, които и без това странели от семейство Гарднър. Още по-безполезно било да уведомяват гражданите на Аркхам, които се присмивали на цялата история. Тадеус бил мъртъв, а сега и горкичкият Мърюин. Нещо дебнело около фермата, нещо, което не се вижда, нито чува... нещо дебнело... Скоро и Наюм щял да изчезне; искал Ами да наглежда жена му и Дзена, ако те го надживеели. Навярно всичко било небесно наказание, само че не разбирал с какво го е заслужил, нали цял живот се бил придържал към Божиите закони.

Повече от две седмици след това Ами нямал вест от Наюм; разтревожен от мисълта, че може да се е случило нещо, той превъзмогнал колебанието и тръгнал към фермата на Гарднър. Над големия комин не се издигал дим и в първия момент посетителят предположил най-лошото. Цялата ферма изглеждала ужасно — сивкави бурени и листа покривали почвата; от стряхата и стените се свличали крехки стъбла съсухрен бръшлян; високите голи дървета забивали клони в сивото ноемврийско небе със съзнателна злоба,

която, според Ами, се проявявала в едва доловимата промяна на наклона им. И все пак Наюм още бил жив. Проснат на кушетката в схлупената кухничка, той изглеждал съвсем изнемощял, но в пълно съзнание и имал сили, колкото да подхвърли на Дзена по някое кратко нареждане. В помещението царувал убийствен студ; забелязвайки, че Ами трепери, стопанинът подвикнал на сина си да донесе още дърва. Широката камина наистина се нуждаела от дърва, защото била *напълно празна* и вятърът навявал през комина облаци сажди. След малко Наюм запитал госта дали се е стоплил от новата цепеница и Ами разбрал какво е станало — чашата била преляла и разсъдъкът на фермера вече нямало да знае що е скръб.

Ами задал няколко тактични въпроса за изчезването на Мъруин, но не узнал нищо конкретно. Измъченият Наюм отговорил само с една фраза:

— В кладенеца... той живее в кладенеца...

Изведнъж Ами се сетил за лудата и попитал къде е.

— Наби ли? Ам'че тука си е! — изненадано възкликнал горкият Наюм.

Ами разбрал, че ще трябва да я потърси сам. Оставяйки Наюм да бръщолеви несвързано, той взел ключовете от гвоздеа до вратата и се изкачил по скърцащата стълба към тавана. В коридорчето тегнела отвратителна воня и не се чувал нито звук. Заключена била само една от четирите врати. Ами изпробвал ключовете и от третия опит успял. След известно усилие вратата се разтворила.

В стаята било сумрачно, защото имало само едно малко прозорче с груби дървени решетки, тъй че Ами не можел да види нищо по пода. Вонята била непоносима; преди да продължи издирването, той трябвало да отстъпи назад, за да напълни дробовете си с що-годе свеж въздух. Най-сетне влязъл и различил в тъгъла някаква тъмна купчина; когато я видял по-ясно, той закрепял. Докато продължавал да крещи, за миг му се сторило, че гъст облак засенчва прозореца; след секунда край него сякаш се плъзнала мътна гнусна мъгла. Пред очите му затанцували непознати цветове; ако разумът му не бил вцепенен от кошмарната гледка, навярно щял да си припомни топчето, което се строшило под удара на геоложкия чук, както и болнавата пролетна растителност. В момента обаче мислел само за чудовищната твар пред себе си. Мисис Гарднър очевидно споделяла страшната съдба на

Тадеус и добитъка, но най-ужасното било, че *продължавала да се движи* и същевременно се разпадала на парчета.

Ами не спомена повече подробности, а и аз не го разпитвах, само си отбелязах мислено, че купчината от ъгъла вече не се появи в разказа му като подвижен предмет. Някои неща трябва да останат забулени в мълчание, а неведнъж се е случвало милосърдна постъпка да бъде осъдена жестоко от закона. Доколкото разбрах, в мансардата скоро нямало нищо живо; да се остави там каквото и да било мърдащо същество би било чудовищен грях, за който всеки би заслужил вечно проклятие. На мястото на флегматичния селянин всеки друг би полудял; Ами обаче съхранявал разсъдъка си, когато прекрачил прага и заключил прокълнатата тайна. Сега трябвало да се погрижи за Наюм — да го нахрани и да го отведе някъде на лечение.

В мига, когато започвал да слиза по мрачната стълба, чул от долния етаж тъп удар; сторило му се, че дочува и приглушен вик, и той с тревога си спомнил за лепкавата мъгла, която се била плъзнала край лицето му в ужасната стаичка. Чие ли присъствие бил разбудил с влизането и кръска си? Обзет от смътна боязън, той спрял и чул отдолу нови шумове — да, несъмнено по пода се влачел някакъв тежък предмет; освен това се раздавал гнусен лепкав звук... като някакво отвратително сатанинско мляскане. Трескавото му въображение неволно го свързало с видяното на тавана. Всемогъщи Боже! В какъв неописуем кошмар попаднал? Безсилен да слезе или да отстъпи, той стоял там разтреперан и гледал сенчестия завой на тясната стълба. Сцената се запечатала в мозъка му до най-малката подробност: шумовете, страхотното чувство на очакване, сумракът, стръмните стъпала, и най-вече — Господи помилуй! — бледото, но отчетливо сияние по всичката дървения — стъпала, дъски и греди.

В същия миг отекнало безумното цвилене на коня му, последвано от чаткането на бесен галоп. След малко тропотът на животното и кабриолета заглъхнал в далечината и ужасеният Ами сред мрака на стълбището се питал тревожно какво ли е предизвикало това бягство. Но имало още нещо. Отвън долетял нов звук, почти като плисък на... вода откъм кладенеца, до който Ами бил оставил коня. Навярно колелата на кабриолета били съборили вътре някой камък... А проклетата стара дървения продължавала да излъчва бледа фосфоресцираща светлина. Боже! Колко древна била къщата! По-

голямата част датирала от 1650 година, а покривът — най-късно от 1730.

Сега ясно се чувало пълзенето в долния етаж и Ами здраво стиснал тежката тояга, която бил взел от тавана. Като събрал цялата си смелост, той слязъл, после решително се отправил към кухнята. Ала не се наложило да влиза, защото онова, което търсел, не било вече там. То се задавало насреща му, съхранявайки все още искрица живот. Ами така и не разбрал дали се тътри само, или го влачи някаква външна сила; така или иначе, смъртта вече настъпвала. Всичко било станало през последния половин час, но израждането, посивяването и разпадането изглеждали крайно напреднали. Страшната съсухрена плът се лющела на повехнали късове. Обезумелият Ами не го докоснал, само се взирал с разширени очи в безформената пародия на неотдавнашно човешко лице.

— К'во беше туй, Наюм? К'во беше? — прошепнал той.

И подпухналите напукани устни смогнали да изрекат отговора:

— Нищо не беше... нищо... само цвят... изгаря... студен и влажен, ама изгаря... живее у кладенеца... аз го видях... гаче е пушилка... досущ кат цветята напролет... той, кладенецът, свети нощем... Тад, Мъруин, Дзенас... сичко живо... на сичко смуче живота... онзи камък... да знайш, с него е дошъл... сичко изтрови... онуй, кръглото, дето професорите го измъкнаха от камъка... строшиха го... имаше същия цвят... кат цветята и бурените... сигур е имало и други... семена... семена, дето са поникнали... таз седмица га видях за пръв път... сигур е събрал сила, кат грабна Дзенас... яко момче беше, жизнено... напада ти мозъка и сетне те сграбчва целия... изгаря те... в кладенчовата вода... ти право ми думаше... лоша е водата... Дзенас не се върна от кладенеца... не моеш да се отдръпнеш... тегли те... знаеш, че лошо те чака, а пък не моеш да мръднеш... доста пъти га видях, откак грабна Дзенас... ами Наби де е, Ами?... аз май не съм добре с главата... хич не помня кога й носих ядене... ако не внимаваме, и нея ще грабне... само цвят... понявга нощем и нейното лице има същия цвят... цвета, дето изгаря и смуче... иде отнейде, дето нещата не са кат при нас... тъй го рече един от професорите... прав е бил... пази се, Ами... той не си е свършил работата... смуче ти живота...

Това било всичко. Говорещото създание не успяло да каже повече, защото се разпаднало окончателно. Ами метнал върху

безформените останки една покривка на червени карета и, Олюлявайки се, излязъл през задната врата. Изкачил се по склона до четирите хектара ливади, после се прибрал у дома по северния път и през гората. Не смеел да мине пред кладенеца, от който се бил подплашил конят. През прозореца бил видял, че кръглото зидче е здраво. Значи кабриолетът не бил изкъртил никакъв камък, а плясъкът идвал от нещо друго... нещо, което било скочило вътре, след като довършило горкия Наюм.

Когато се добрал до дома, Ами заварил жена си много изнервена от завръщането на коня с празния кабриолет. Успокоил я, без да дава обяснения, и веднага потеглил към Аркхам да уведоми полицията, че семейство Гарднър вече не съществува. Не се впуснал в подробности, само заявил, че Наюм и Наби (за смъртта на Тадеус вече се знаело) изглежда са станали жертва на същата загадъчна болест, която изтребила добитъка. Добавил, че Мъруин и Дзенас са изчезнали безследно. След безкрайно дълъг полицейски разпит го накарали да придружи до фермата на Наюм трима инспектори, следователя по убийства, съдебния лекар и ветеринаря, който бил лекувал болните животни. Приел крайно неохотно, защото следобедът напредвал, а никак не му се искало да посещава по здрач онова проклето място; все пак компанията на толкова много мъже го поуспокоила.

Шестимата служители последвали кабриолета на Ами с открита карета и след около четири часа стигнали до чумавата къща. Макар да били свикнали с всякакви злокобни гледки, всички били потресени от онова, което открили на тавана и под карираната покривка. Видът на фермата сред сивата пустош вдъхвал страх сам по себе си, ала двете купчинки разпадаща се плът надхвърляли границите на ужаса. Никой не издържал да ги гледа за по-дълго, дори съдебният лекар заявил, че не е останало нищо за изследване; можел обаче да вземе проби и да ги анализира по-късно. Както вече казах, накрая двете стъкленици с прах попаднали в университетската лаборатория, където било направено удивително откритие. Под електроскоп а пробите излъчвали неизвестен спектър, чиито ивици в много отношения съвпадали със спектъра на странния метеорит. След месец прахът загубил способността да излъчва този спектър; състоял се главно от алкални фосфати и карбонати.

Ако можел да допусне, че спътниците му ще пристъпят незабавно към действие, Ами нямало да спомене и дума за кладенеца. Слънцето залязвало и той искал час по-скоро да се прибере у дома. Но тревожният му поглед неволно се стрелкал към кръглото зидче и когато един от детективите го запитал за причината, той признал, че Наюм дотолкова се боял от нечие гибелно присъствие долу, та даже не бил опитал да потърси там телата на Мъруин и Дзенас. При тия думи полицаите незабавно се заели да доизпразнят кладенеца. Разтреперан от главата до петите, Ами трябвало да чака, докато вадели кофа подир кофа и изсипвали вонящата вода, бърчейки с отвращение носове; накрая Зловонието ги принудило да си запушат ноздрите. Работата траяла по-кратко, отколкото се боял, защото нивото на водата било спаднало необичайно ниско. Излишно е да описвам с подробности какво намерили: Мъруин и Дзенас, разложени почти до скелети; едно куче и един елен в същото състояние; костите на няколко по-дребни животинки. Тинята на дъното изглеждала необяснимо пореста и пълна с мехури; един полицай с прът се спуснал по металните скоби и открил, че може да забие вършината докрай, без да срещне твърдо препятствие.

Нощта вече се спускала и инспекторите донесли фенери от къщата. Като станало ясно, че няма да изкопчат нищо повече от кладенеца, всички влезли в стария хол да пообмислят нещата, докато отвън бледите лъчи на призрачния месец огрявали сивата пустош. Откровено признавали недоумението си — не виждали никакъв щогоде убедителен общ фактор между странното състояние на растителността, неизвестната болест по животните и хората и загадъчната гибел на Мъруин и Дзенас в замърсения кладенец. Вярно, всички били в течение на местните слухове, обаче не можели да повярват в събития, които противоречат на природните закони. Нямало съмнение, че метеоритът бил отровил почвата, ала как да обяснят заболяването на хора и добитък, без да са яли от растенията, поникнали върху тази почва? Дали пък не била виновна водата от кладенеца? Може би. Струвало си да отнесат проба за анализ. Но каква невероятна лудост била заставила двете момчета да скочат във водата? Сивите съсухрени останки доказвали, че ги е сполетяла една и съща смърт. Защо навсякъде се сблъскали с разпадане и сивота?

Следователят седял край прозореца към двора, затова пръв забелязал светлината над кладенеца. В нощта опустошените земи около фермата изглеждали напоени с още някакво бледо сияние освен лунните лъчи, но тази нова светлина била ясно очертана; тя сякаш излитала от мрачния отвор като лъча на прожектор и се отразявала в локвичките на онова място, където били изсипвани кофите. Имала много странен цвят и докато всички присъстващи се струпвали около прозореца, Ами пак се разтресъл от страх, защото оттенъкът на този стълб от зловонни изпарения му се струвал познат. Вече го бил срещал и не смеел да си помисли какво може да означава. Бил го виждал в строшеното топче от метеорита; бил го виждал в кошмарната пролетна растителност; а като че го бил видял и тази сутрин пред прозорчето на таванската стаичка, където се случило премълчаното. Да... цветът се бил мярнал за миг пред прозореца; след това в сумрака край него се плъзнал отвратителен облак от лепкава мъгла... а сетне горкият Наюм бил нападен от нещо със същия цвят... Нали сам го бил казал, преди да умре — като топчето и бурените... После Ами бил чул бягството на коня, пляска на нещо тежко в кладенеца... а сега този кладенец бълвал към небето сноп бледи лъчи със същия демоничен оттенък.

Заслужава да отбележим удивителното присъствие на духа на Ами, който дори при тия потресаващи обстоятелства обърнал внимание на един чисто научен въпрос. Учудвало го, че мъглата, видяна посред бял ден пред прозореца към утринното небе, пораждала у него същото впечатление, както и тия нощни изпарения, очертани като фосфоресцираща мараня на фона на мрачния пейзаж сред пущинака. Това противоречало на природните закони и той си припомнил страшните последни думи на умиращия: „Иде отнейде, дете нещата не са кат при нас... тъй го рече един от професорите...“

В този момент трите коня, вързани за едно хилаво дръвче край пътя, започнали да ритат и да цвилят отчаяно. Кочияшът на каретата се запътил към вратата, за да ги успокои, но Ами го хванал за рамото с разтреперана ръка.

— Не излизай — прошепнал той. — Сичко туй не е за наште умове. Наюм ми рече, че у кладенеца имало нещо, дете ти смуче живота. Разправяше, че то сигур е дошло от топче, кат онуй в камъка, дете падна миналото лято. Смуче и изгаря, тъй ми рече, а пък е само облак от цвят, досущ кат оназ светлина отсреща, и никой не мое да го

разбере що за гяволия е. Наюм мислеше, че то се храни със сичко живо и малко по малко трупа сили. Той го видял миналата седмица. Сигур е нещо, дето иде от много далеч, от небето, тъй го разправяха и професорите за камъка. Кат го знам как изглеждал как убива, Бога ми, не е от нашия свят. От другаде е.

Разколебаните мъже останали на място, а в това време светлината от кладенеца се засилвала и конете цвилели все по-бясно. Последвалите минути били наистина неописуеми. В прокълнатата стара къща царувал ужас; отзад, под сайванта, лежали четири купчинки чудовищни останки — две от къщата и две от кладенеца; отвън черната зееща яма забивала в небето сноп злокобна светлина, породена от гнусната тиня. Ами бил спрял кочияша неволно, без дори да си спомни, че самият той останал незасегнат след срещата си с цветната мъгла в мансардата. Но навярно постъпил правилно. Никой не ще узнае какво дебнело навън през онази ноц; макар че пъкленото проклятие дотогава не било засягало хора със здрав разум, не се знае какво би сторило в последния момент, особено ако се имат предвид непрестанно растящите му сили и явните признаци на съзнателна воля, които скоро проявило под луната и разпокъсаните облаци.

Внезапно един от детективите пред прозореца надал задавен вик. Другите изненадано завъртели глави, после проследили погледа му, който след кратко лутане се приковал към една точка. Всякакви коментари били излишни. Онова, за което толкова често спорели селяните, вече било неоспоримо; ако днес никой в Аркхам не желае да говори за странните дни, то е заради видяното от полицаите през онази ноц и заради мълчаливото им споразумение да го споменават само шепнешком. Най-напред трябва да се подчертае, че в този момент не духал вятър. Все още оцелелите сиви и повехнали стръкове дива горчица, както и ръбовете на отметнатия гюрук, били съвършено неподвижни. И все пак сред този напрегнат свръхестествен покой голите клони на всички дървета из двора се размахвали спазматично, сякаш в безумен епилептичен пристъп се мъчели да одраскат сгрените от луната облаци; гърчели се в конвулсии из отровния въздух, като че ли ги дърпали с невидими нишки някакви подземни чудовища, гъмжащи под черните корени.

За няколко секунди очевидците затаили дъх. После плътен облак забулил луната и ноктестите силуети на клоните изчезнали за момент.

Тогава хората надали сподавен вик на ужас, почти еднакво хрипкав във всички гърла, защото кошмарът не бил изчезнал заедно с гледката на побеснелите клони — след мимолетното сгъстяване на сенките те зърнали как над дървесните корони се гърчат хиляди светещи точици, увенчаващи всяка вейка като огньовете на свети Елм или като огнените езици, които се спуснали над главите на апостолите в деня на Петдесетницата. Чудовищното съзвездие напомняло рояк светулки, танцуващи сатанински хоровод над някакво прокълнато блато; имали онзи неописуем цвят, който Ами познавал прекалено добре и от който се боял най-много. Междувременно снопът фосфоресциращи лъчи над кладенеца ставал все по-ярък, пораждайки у струпалите край прозореца зрители неподвластното на разума чувство за уродливост и неминуема гибел на света. Лъчът вече не светел, а течал, сякаш безформен поток с непознат цвят се изливал от кладенеца право към небето.

Ветеринарят потреперал и пристъпил да залости вратата с потежка летва. Потресеният Ами бил загубил дар слово и трябвало да дърпа спътниците си за ръцете и да сочи с пръст, когато поискал да им покаже как се засилва сиянието на дърветата. Конете цвилели страховито, ала нищо не можело да застави някой от групата да излезе от къщата. Светещите точки по дървесните корони се разгаряли с всяка минута, а разлюлените клони като че се протягали все по-нагоре към небето. Дървените части на кладенеца вече също светели и след малко един от полицаите безмълвно посочил към западната страна на каменната ограда, където били подпрени старите сандъци и кошери — сиянието полазвало и по тях, но кабриолетът и каретата засега изглеждали незасегнати. Ненадейно се раздал трясък и по пътя затропали копита; Ами изгасил лампата, за да не им пречи, и всички видели, че двойката коне са се откъснали и бягат, влачейки каретата.

Произшествието развързало езиците и очевидците разменили шепнешком по някоя смутена фраза.

— Това засяга всичко органично в околността — промърморил съдебният лекар.

Никой не му отговорил, само човекът, който бил слизал в кладенеца, подхвърлил, че прътът трябва да е разбудил някаква безплътна твар.

— Беше ужасно — добавил той. — Нямахме дъно, само тиня, мехури и чувството, че нещо дебне долу.

На пътя конят на Ами продължавал да беснее и оглушителното му цвилене почти заглушавало гласа на неговия собственик, който едва чуто бърбел:

— От този камък е дошло... порасло е у кладенеца... трепало е сичко живо... хранило се е с телата и душите... Тад и Мъртин, Дзена и Наби, а най-подир и горкият Наюм... Сички са пили вода от кладенеца... то пък е пило сили от тях... иде от другаде, дето нещата не са кат при нас... а сега си заминава, отдето е дошло...

В този момент стълбът от цвят блеснал още по-ярко и придобил някакви смътни фантастични форми, които по-късно всеки очевидец описвал по различен начин; нещастният кон надал пронизителен писък, какъвто никой никога не бил чувал. Всички притиснали ушите си с длани, а ужасеният до призляване Ами отскочил от прозореца. Нямахме думи да ми опише какво е видял... Когато погледнал отново, животното лежало неподвижно под лунните лъчи между строшените теглички на кабриолета. Но стопанинът нямал време да оплаква трагичната му гибел, защото почти в същия миг един от детективите тихичко привлякъл вниманието им към нещо, което ставало в самия хол. След изгасяването на лампата можело да се забележи как бледа фосфоресцираща светлина обхваща цялата стая. Тя проблясвала по широките дъски на дюшемето, по ръба на килима и по черчетата на тесните прозорци, сновяла нагоре-надолу по голите ъгли греди, искряла по лавицата над камината, пълзяла по вратите и мебелите. От минута на минута силата ѝ нараствала и скоро станало ясно, че всяко живо същество трябва незабавно да напусне къщата.

Ами показал на спътниците си задната врата и пътеката, която водела през нивите към четирите хектара ливади. Тръгнали по нея с несигурна крачка, като насън, без дори да смеят да се озърнат, преди да се отдалечат към възвишенията. Пътеката била същински дар на съдбата, защото никой не би дръзнал да излезе в предния двор и да мине покрай кладенеца. Стигало им и това, че заобиколили фосфоресциращия хамбар и сайванта, а после пресекли овощната градина, където светещите дървета размахвали демонично възлестите си клони; слава Богу, вейките се протягали нагоре. Докато минавали по

стария мост над Чапмановия ручей, луната се скрила зад гъсти черни облаци; оттам нататък трябвало да се добират опипом до пасището.

Когато най-сетне се обърнали да погледнат към долината, пред очите им се разкрило страшно зрелище. Цялата ферма била обляна в отвратителния непознат цвят — дърветата, сградите, даже редките треви и бурени, които още не се били поддали на убийствената сивота. Всички дървета протягали към небето клони, увенчани с огнени езици; потоци от същия чудовищен пламък обливали гредите по покривите на къщата, хамбара и навесите. Било като гравюра на Фюсли, обляна от пороя аморфна светлина, от непознаваемото чуждо пъстроцветие, от породената в кладенеца загадъчна отрова, която кипяла, избухвала, опипвала, искряла и се разстилала със зловещо бълбукане като неописуема космическа палитра.

Изневиделица чудовищното нещо изригнало нагоре към небето като ракета или метеор, без да остави зад себе си никаква следа; още преди очевидците да нададат смаяни викове, то изчезнало през една кръгла и удивително правилна дупка в облаците. Зашеметеният Ами съзрял съзвездието Лебед — Денеп примигвал над другите звезди — и там незнайният цвят се слял с Млечния път. Внезапен пукот отново привлякъл вниманието му към долината. Само това било, пукот като на строщено дърво, а не експлозия, както твърдели по-късно някои от групата. Резултатът обаче наистина напомнял експлозия, защото в един кратък и наситен миг от прокълнатата ферма блъвнал бляскав вихър от чудовищни искри, който заслепил хората и обсипал зенита с облак от фрагменти, чиито фантастични цветове нямали нищо общо с този свят. Пронизвайки бързо сгъстяващите се мъгли, вихърът последвал изчезналата субстанция и на свой ред се изгубил в небето. В долината оставал само мрак, към който хората не смеели да се върнат; над тях налетял бурен вятър, породен сякаш от черните ледени бездни на междузвездното пространство. С рев и писък бурята блъскала полята и безформените гори като в изблик на космическа ярост; накрая разтрепераните зрители разбрали, че напразно ще чакат нова поява на луната да им разкрие какво е останало от фермата на Гарднър.

Седмината мъже били прекалено изплашени, за да правят каквито и да било догадки — те просто се затътрили към Аркхам по северния път. Най-потресен от всички, Ами ги помолил да не се връщат право в града, а да го придружат до дома му. Няма сил да се

прибере сам през разтърсваните от вятъра гори. Мъчел го споменът за една гледка, която била спестена на другите и която дълги години му вдъхвала толкова непоносим страх, че даже не смеел да спомене за нея. В онзи момент на бурния хълм, когато спътниците му решително се насочвали към северния път, Ами хвърлил последен взор към мрачната долина, където тъй дълго бил живял нещастният Наюм. И сред далечното опустошение видял как нещо се надига безсилно нагоре, само за да рухне тутакси на мястото, откъдето бил изригнал към небето огромният безформен ужас. Било само цвят, нищо повече, ала цвят не от нашата земя. Ако оттогава Ами не е с всички си, то е защото разпознал онзи цвят и знаел, че едно последно немошно късче все още дебне в дълбините на кладенеца.

От страшните събития са изминали четиридесет и четири години, но Ами вече не се връщал на прокълнатото място и ще се радва, когато го види да изчезва под вълните на новото водохранилище. Аз също ще се радвам, защото не ми се нрави споменът как се променяше над изоставения кладенец цветът на слънчевите лъчи. Надявам се водата винаги да е дълбока; така или иначе, никога не бих пил от нея. Пък и не вярвам някога да се завърна в околностите на Аркхам...

На следващото утро трима от спътниците на Ами отишли да разгледат развалините на фермата, но всъщност там нямало и развалини. Оставали само тухли от камината, камъни от мазето, разни минерални и метални отломки и кръглото зидче около злокобния кладенец. С изключение на мъртвия кон, който погребали, и кабриолета, който откарали на собственика, наоколо се простирала само прашна сива пустош, където вече нищо не поникнало. Тя и до днес се шири под небето като огромно петно, проядено от киселина, сред ливадите и горите. Малцината смелчаци, дръзнали да я посетят въпреки страховитата селска мътва, са я нарекли „ожарените земи“.

Странни са разказите на местните жители. Още по-странни биха били, ако някой накара университетските специалисти да анализират водата на изоставения кладенец и този сив прах, който сякаш не се разпръсква от вятъра. Ботаниците също би трябвало да проучат рахитичната флора из околностите; може би ще потвърдят мнението на селяните, че пущинакът напредва с около три сантиметра годишно. Хората твърдят, че напролет има нещо нередно в цвета на околните

буренаци, че през зимата дивечът оставя загадъчни дири. Снежният слой там винаги е по-тънък, отколкото другаде. Малкото коне, останали след появата на автомобилите, лесно се подплашват край безмълвната долина; ловците не могат да се доверят на кучетата си, щом наближат прашното сиво петно.

Разказват още, че тия земи имат зловредно влияние върху мозъка. След смъртта на Наюм мнозина взели постепенно да губят разсъдъка си и нито един от тях не намерил сили да напусне. Тогава всички, които още съхранявали здрав разум, изоставили местността и вече само пришълци опитвали да заживеят в старите порутени ферми. Ала и те скоро напускали; човек понякога се пита какви ли свръхестествени тайни са узнали освен мрачните легенди за магии. Твърдят, че сънищата сред тази уродлива местност били наистина кошмарни, а и самият вид на зловещия затънтен край стига, за да породи най-гибелни фантазии. Никой пътник не е хвърлял поглед към сенчестите клисури, без да изпита смут; с тръпки на страх художниците рисуват тия гъсти гори, чиято тайна тревожи както окото, така и душата. Напускайки къщата на Ами, аз самият изпитах странно чувство — докато здрачът гъстееше, исках да се заоблачи, защото пустите небесни простори вселяваха в душата ми неясен страх.

Не ме питайте за мнение — не знам и толкоз. Чух само разказа на Ами, тъй като хората от Аркхам не желаят да говорят за странните дни, а тримата професори, които изследвали метеорита и цветното топче, вече са мъртви. Според мен, в небесния камък сигурно е имало и други топчета. Едно от тях се е хранило с живите същества из ожарените земи, преди да се завърне към междупланетните пространства, но трябва да има и друго, дебнещо долу, защото твърдо знам, че нещо не беше наред в играта на слънчевите лъчи над кладенеца. Селяните твърдят, че пуцинакът се разширява с по няколко сантиметра всяка година, значи навярно се храни с нещо и расте. Но каквато и да е онази стаена твар в кладенеца, трябва да е пленена по някакъв начин, иначе бързо би се разпространила наоколо. Дали не е свързана с корените на дърветата, които размахват клони към небето? Една от местните легенди разказва, че нощем някои стари дъбове светят и се гърчат.

Един Господ знае какво има там. Колкото до материята му, предполагам, че описаното от Ами вещество трябва да е било газ, но

такъв, който не признава законите на нашата вселена. Не е рожба на слънцата и планетите, които наблюдаваме с телескопи и фотографски плаки; не е дъх от онези светове, чиито движения и размери нашите астрономи измерват или не успяват да измерят. Просто цвят, който е паднал от космоса — страшен пратеник на безкрайните и безформени пространства отвъд природата, каквато я познаваме; пратеник на пространства, които със самото си съществуване замъгляват разсъдъка и ни парализират с черните си бездни, зейнали от вселената пред боязливия ни поглед.

Не вярвам Ами да ме е лъгал съзнателно, не мисля и че разказът му е плод на безумие, както намекуват местните жители. Нещо страшно е пристигнало с метеорита сред ония хълмове и долини: нещо страшно — макар да не знам в каква степен — все още се спотайва там. Ще се радвам, когато водите го покрият, а дотогава се надявам нищо лошо да не сполети Ами. Толкова дълго е виждал онзи цвят, чието действие е тъй коварно... Защо не е напуснал местността? И колко ясно си спомня последните думи на Наюм: „Тегли те... знаеш, че лошо те чака, а пък не моеш да мръднеш.“

Ами е чудесен старец. Когато екипите започнат работа по водохранилището, ще пиша на главния инженер да го наглежда. Не искам да мисля за Ами като за онова уродливо, съсухрено и сиво чудовище, което напоследък все по-често смущава съня ми.

[1] Шекспир В „Макбет“, акт I, действие III (бел.прев.) ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.